ningen, såfremt betingelserne for at forelægge en tvist om anvendelsen af den nævnte regel i øvrigt er opfyldt.

2. **En national særordning om opkrævning af fællesskabsafgifter og -gebyrer, som begrænser den nationale myndigheds beføjelser til at sikre opkrævningen af disse afgifter i forhold til samme myndigheds beføjelser ved tilsvarende nationale afgifter eller gebyrer, er følgelig i strid med fællesskabsretten.**

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars Pescatore

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. marts 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 9. JANUAR 1980 [1]

Høje Ret.

De tvister, der ligger til grund for den foreliggende præjudicielle sag, drejer sig om efteropkrævning af afgifter på indførsler af oksekød til Italien. For at forstå sagen må man vide følgende:

Ifølge italiensk ret, nemlig ifølge artikel 6, stk. 1, i de indledende bestemmelser til toldtariffen (D.P.R. nr. 723 af 26. 6. 1965) er den toldsats, der skal opkræves på indførte varer den, der gælder på den dag, på hvilken angivelsen om indførsel er blevet modtaget af toldvæsenet. Ifølge denne bestemmelses stk. 2 i dens oprindelige udgave kunne toldvæsenet efter importørens anmodning i tilfælde af en ændring af toldtariffen efter det i stk. 1 nævnte tidspunkt anvende den laveste afgiftssats, såfremt varen endnu ikke var overladt importøren til fri disposition.

1 — Oversat fra tysk.

Disse ordninger blev anvendt af de italienske myndigheder på såvel told som afgifter for landbrugsprodukter.

Efter at Domstolen i sin dom af 15. juni 1976 i sag 113/75 *Giordano Frecassetti* mod *Amministrazione delle finanze dello Stato*, (Sml. 1976, s. 983) ved afgørelsen af, hvilken afgift der skulle anvendes på korn, statuerede, at det afgiftsbeløb, der skal opkræves, altid skal svare til det afgiftsbeløb, der gælder på den dag, da angivelsen om varens indførsel modtages af toldvæsenet, indsatte den italienske regering i nævnte artikel 6, stk. 2, i de indledende bestemmelser til toldtariffen ved dekret fra republikkens præsident nr. 695 af 22. september 1978 et punktum, der gjorde det klart, at muligheden for at anvende den gunstigste afgiftssats ikke skulle gælde for landbrugsafgifterne og de inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik fastsatte øvrige afgifter. Endvidere bestemte dekretets artikel 3, at den bestemmelse, hvorefter muligheden for at anvende den gunstigste afgiftssats udelukkes for disse afgifter, gælder fra 11. september 1976, tidspunktet for offentliggørelsen af dommen i *Frecassetti*-sagen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Før denne dom havde det italienske finansministerium dog allerede pålagt de tre virksomheder Salumi, Vasanelli og Ultrocchi at efterindbetale afgifter for import af oksekød, fordi den gunstigere sats, der kom til at gælde efter modtagelsen af angivelsen af indførslen og før varens tilbagetagelse, fejlagtigt var blevet anvendt i mangel af en skriftlig anmodning.

Tribunale di Genova, som de tre virksomheder herefter indbragte sagen for, gav dem medhold og forkastede kravet på afgifterne. Myndighederne fik ikke medhold i deres appel til Corte d'appello med den begrundelse, af fastsættelsen af afgiftssatsen for landbrugsprodukter ikke henhører under bestemmelserne i den nationale toldlovgivning, men derimod under fællesskabsretten, hvorefter den sats, der skal opkræves, i alle tilfælde er den, der gælder på indførselsdagen, altså på den dag, da varen endeligt og uigenkaldeligt er kommet ind på toldområdet og ekspederet til fri omsætning.

Det italienske finansministerium indgav kassationsanke mod denne dom til Corte suprema di cassazione, hvorved det bl.a. gjorde gældende, at efter den fællesskabsret, som appelretten anså for anvendelig, er — som især den dom, Domstolen i mellemtiden afsagde i *Frecassetti*-sagen viser — den indførselsdag, der er afgørende for fastsættelsen af den sats, der skal anvendes, den dag, hvor toldvæsenet modtager angivelsen om indførsel. Når artikel 3 i præsidentens dekret nr. 695 af 22. september 1978, som for landbrugsafgifter udelukker anvendelsen af den laveste afgiftssats fra 11. september 1976, således samtidig har bestemt, at de nationale bestemmelser, der indtil dette tidspunkt var i modstrid med fællesskabsretten, skulle finde anvendelse, er det ikke i modstrid med fællesskabsretten som umiddelbart regulerer landbrugsafgifterne. Den nationale lovgiver har ved udstedelsen af den nævnte norm nemlig kun antaget det fællesskabsretlige

princip, som går ud på, at når fortolkningen af en fællesskabsretsregel er tvivlsom, og der som følge af en overensstemmende fejlagtig fortolkning fra tvistens parters side er sket uhjemlede betalinger eller manglende opkrævning af skyldige afgifter, kan den rigtige anvendelse af den fællesskabsretlige ordning kun kræves fra det tidspunkt, hvor den fællesskabsretlige ordning er blevet fortolket bindende. Domstolen har også ladet sig lede af dette princip i sin dom af 8. april 1976 i sag 43/75, *Gabrielle Defrenne* mod *Société anonyme belge de navigation aérienne Sabena*, (Sml. 1976, s. 455) og Kommissionen i sin note nr. 75425312 af 30. maj 1975, som blev udsendt i tilslutning til Domstolens dom i sag 34/74, *Société Roquette Frères* mod *den franske stat*, dom af 12. november 1974, (Sml. 1974, s. 1217).

Corte suprema di cassazione kom på grundlag af dette anbringende til den opfattelse, at den nævnte artikel 3 i præsidentens dekret nr. 695 principielt kan fortolkes på to måder: Enten har tidsfristen kun normativ værdi i sin »positive« betydning i den forstand, at den ikke berører ordningen i den forudgående periode, eller også har tidsfristen også i sit »negative« aspekt normativ værdi i den forstand, at de italienske myndigheder på trods af dommen i *Frecassetti*-sagen er hindret i for tiden før den 11. september 1976 efterfølgende at opkræve forskellen mellem det på indførselsdagen gældende afgiftsbeløb og det under anvendelse af ordningen vedrørende den gunstigste afgiftssats faktisk opkrævede beløb. Den italienske Corte di cassazione udsatte derfor sagen ved kendelse af 11. januar 1979 og forelagde i medfør af EØF-traktatens artikel 177 følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»a) Når myndighederne i en medlemsstat, for forhold der endnu ikke er defineret i national ret, ved indførsler har opkrævet beløb, som de ikke burde have opkrævet, eller modsat, ikke har opkrævet beløb, som de burde have opkrævet i henhold til de fællesskabsregler, der gælder for den pågældende sektor, således som disse regler efterfølgende er blevet fortolket ved Domstolens dom, har denne dom ifølge traktatens artikel 177 da også gyldighed for disse forhold i medlemsstatens nationale retsorden, eller gælder dette kun inden for nærmere angivne grænser og på nærmere angivne betingelser, og i bekræftende fald da hvilke?

b) Når henses til traktatens artikel 177, er det da forbudt, eller tværtimod påbudt, efter fællesskabsretten, eller ligger det helt uden for fællesskabsrettens område, at national ret tillægger de berørte i de nævnte forhold søgsmålsret med henblik på i henhold til den fortolkning, som er givet ved Domstolens dom at opkræve forskyldte beløb, der ikke er opkrævet, eller at tilbagekræve beløb, der er betalt med urette?«

Min stillingtagen til disse spørgsmål er følgende:

Det første spørgsmål vedrører den tidsmæssige virkning af en dom, hvori Domstolen i form af en præjudiciel afgørelse har fortolket en fællesskabsretlig

bestemmelse. Den forelæggende ret ønsker afklaret, om en fællesskabsretsregel i den Domstolen givne fortolkning skal anvendes på faktiske omstændigheder, som tidsmæssigt ligger før den i henhold til EØF-traktatens artikel 177 afsagte fortolkende dom, og om en sådan anvendelse ikke er udelukket ved andre fællesskabsretlige principper.

Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om og i hvilket omfang den nationale ret skal tillægge de berørte søgsmålsret med henblik på at gennemføre de rettigheder, der følger af denne bestemmelse.

Da de to spørgsmål står i nøje sammenhæng med hinanden, er det hensigtsmæssigt at undersøge dem samlet.

Som jeg allerede har nævnt, har Domstolen i sag 113/76 (*Frecassetti*) gjort det klart, at det afgiftsbeløb, der skal opkræves i henhold til de to markedsordninger for korn (Rådets forordning nr. 19 af 4. 4. 1962, JO 30 af 20. 4. 1962, s. 933, og Rådets forordning nr. 120/67/EØF af 13. 6. 1967, EFT 1967, s. 29) ufravigeligt skal svare til det afgiftsbeløb, der gælder på indførselsdagen. Hvorledes »indførselsdagen« i den i de nævnte forordninger forudsatte betydning skal defineres, er afgjort derhen, at det afgørende er, hvornår importørens angivelse om indførsel modtages af toldvæsenet. Denne fortolkning, som Domstolen først og fremmest har udledt af meningen og formålet med landbrugsafgifterne som sådanne, må også gælde for alle andre landbrugsmarkedsforordninger, som ligeledes bestemmer, at den afgift, der skal opkræves, er den, der gælder på indførselsdagen. Den tilsvarende udtrykkelige bestemmelse blev ganske vist først senere indført i den for hovedsagen væsentlige markedsordning for oksekød ved Rådets forordning (EØF) nr. 805/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for oksekød, (EFT 1968 I, s. 179) ved Rådets forordning (EØF) nr. 2838/71 af 24. december 1971 (EFT 1971 III, s. 904) og fandtes heller ikke i den tidligere gældende rådsforordning nr. 14/64/EØF af 5. februar 1964 om den gradvise indførelse af en fælles markedsordning for oksekød (JO 34 af 27. 2. 1964, s. 562).

Imidlertid kunne der også før kun gælde det samme uafhængigt af en sådan udtrykkelig ordning. Dette fremgår af meningen og formålet med afgifterne, som hovedsageligt skal støtte og stabilisere fællesmarkedet, idet de udligner svingninger i priserne på verdensmarkedet. Deraf følger allerede, at det tidspunkt, der er afgørende for afgiftssatsen, er det, hvor varen kan få afgørende indflydelse på markedsforholdene i Fællesskabet, altså det tidspunkt, da varen når frem til Fællesskabets hjemmemarked. Dette tidspunkt er, som vi har vidst siden Domstolens dom af 15. juni 1976 i sag 113/75 (*Frecassetti*) det, hvor toldvæsenet modtager importørens viljeserklæring om, at han vil lade varen ekspedere til fri omsætning. Vi må følgelig efterprøve, om markedsordningen for oksekød i den beskrevne fortolkning også kan anvendes på indførsler af oksekød, som ligger før den nævnte dom.

De sagsøgte i hovedsagen har henvist til, at kriterierne for den tidsmæssige virkning af præjudicielle afgørelser i mangel

af en særlig bestemmelse i fællesskabsretten må udledes af Domstolens praksis. Efter en udførlig analyse af denne praksis, hvor jeg kan henvise til de sagsøgtes skriftlige indlæg vedrørende enkelthederne, kommer de til den konklusion, at det er umuligt at udtale sig generelt til fordel for princippet om virkning »ex tunc« eller princippet om virkning »ex nunc« af de fortolkende domme, der afsiges i henhold til EØF-traktatens artikel 177. Svaret på dette spørgsmål afhænger snarere af de særlige omstændigheder ved de forskellige enkelttilfælde samt de af forskellige fortolkningsmetoder og resultaterne af fortolkningen. Hvis fortolkningen støttes på en norms tilblivelseshistorie eller ordlyd, må man vel lægge til grund, at den pågældende dom har virkning ex tunc, mens det taler for en virkning ex nunc, når fortolkningen sker under hensyntagen til systematiske overvejelser og støttes på udviklingen af den normative eller socio-økonomiske baggrund. Hvis Domstolen indskrænker sig til at fastslå en bestemmelses betydning, må man gå ud fra, at fortolkningen gælder fra den pågældende bestemmelses ikrafttræden, mens dette ikke altid kan antages, når der med en dom tilsigtes en videreudvikling og fuldstændiggørelse af fællesskabsretten. I det første tilfælde taler intet imod at tillægge en fortolkende dom tilbagevirkende kraft, når den for borgerne i forhold til medlemsstaterne afføder subjektive *rettigheder*, som de nationale domstole skal beskytte. Når dommen derimod afføder *forpligtelser* for private, må det undersøges, om en virkning ex tunc strider mod grundlæggende retssikkerhedskrav. Af dommens betydning »ultra partes« kan det ganske vist principielt udledes, at der for så vidt tilkommer den virkning »ex tunc«. Den virkning »erga omnes« som med visse forbehold tillægges den præjudicielle fortolkning, gør det derimod ikke altid muligt at slutte, at dommen har tilbagevirkende kraft. Således har Domstolen til tider foretrukket at besvare spørgsmålet, fra hvilket tidspunkt en bestemt regel får direkte virkning, med en flertydig formulering, idet den har fastslået, at den fortolkede norms direkte virkning »senest« er indtrådt på et nærmere bestemt tidspunkt. Endelig har Domstolen i sin dom af 8. april 1976 i sag 43/75 (*Defrenne*) i tilslutning til henvisningen til visse usædvanlige omstændigheder ved dette tilfælde givet udtryk for, at dens dom kun i begrænset omfang havde tilbagevirkende kraft.

Efter min mening kan man imidlertid af forskellige grunde ikke tilslutte sig disse betragtninger. Som Kommissionen med rette har fremhævet, giver EØF-traktatens artikel 164 kun Domstolen en dømmende funktion, der udelukker enhver normativ virksomhed. Hvis Domstolen i medfør af EØF-traktatens artikel 177 får forelagt en anmodning om præjudiciel afgørelse fra en national ret, må den kun fortolke fællesskabsretten generelt og abstrakt, idet den klarlægger betydningen af den norm, der skal fortolkes. Det må altid være fortolkningens formål bedst muligt at virkeliggøre traktatens formål. Den dom, der afsiges i en præjudiciel sag, har, som jeg allerede har fastslået i mit forslag til afgørelse i sag 61/79 (*Denkavit*), for så vidt altid konstaterende betydning, som den ved hjælp af de traditionelle fortolk-

ningsmetoder fastslår den betydning af en retsnorm, som fra begyndelsen har været knyttet til denne. Det samme gælder også, når Domstolen ved hjælp af vurderende retssammenligning udfylder huller i fællesskabsretten. Den skaber ikke herved, som de sagsøgte i hovedsagen mener, dommerskabt ret, men fastslår alene almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes retsordener, og som sådanne er bestanddele af fællesskabsretsordenen, hvilket især fremgår af EØF-traktatens artikel 215, stk. 2.

Når Domstolen altså via fortolkning i sag 113/75 (*Frecassetti*) har fastslået, at det følger af formålet med afgifterne, at det afgiftsbeløb, der skal opkræves, udelukkende skal svare til det afgiftsbeløb, som gælder på den dag, da angivelsen om indførslen modtages af toldvæsenet, må denne fastslåelse af normens betydning også gælde for alle andre landbrugsmarkedsordninger, som ligeledes fastsætter afgifter og for så vidt forfølger det samme formål.

I retlig henseende kan den af Domstolen i medfør af artikel 177 afsagte dom heller ikke være uden betydning for andre retssager af lignende art, som er indbragt for de nationale retter. Betydningen af den af Domstolen givne fortolkning for disse retter fremgår bl.a. af, at de nationale retter, hvis afgørelser ikke kan appelleres, og som vil tilslutte sig denne fortolkning, ifølge Domstolens dom af 27. marts 1963 i sagerne 28-30/62, *Da Costa & Schaake NV, Jacob Meijer NV og Hoechst-Holland NV* mod *den nederlandske finansforvaltning*, (Sml. 1954-1964, s. 395) er forpligtet til en ny forelæggelse for Domstolen, og at de underordnede nationale retter, såfremt de ikke foretager en fornyet forelæggelse, ikke kan lægge en anden fortolkning til grund uden at anvende fællesskabsretten urigtigt. Følgelig indvirker Domstolens fortolkning også på den fælles markedsordning for oksekød, som skal anvendes i hovedsagen, med den følge, at enhver national ret i alle tilfælde, hvor en part i en sag påberåber sig denne, skal anvende de nævnte bestemmelser fra deres ikrafttræden i den pågældende stat i overensstemmelse med denne fortolkning. Hvis Domstolens fortolkning ikke blev anvendt på faktiske omstændigheder, der er opstået før dommens afsigelse, ville dette, som Kommissionen med rette har gjort opmærksom på, føre til, at en retsnorm for fortiden blev berøvet virkning eller tillagt en anden betydning, og således tidsmæssigt opspalte fællesskabsretten under tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet.

Når Domstolen i mange domme ved fortolkning er kommet til det resultat, at en norm »senest« på et nærmere angivet tidspunkt får direkte virkning, vil den dermed heller ikke begrænse dommens tidsmæssige virkning, men kun udtale sig om det tidspunkt, fra hvilket den pågældende norm får *direkte virkning*. En sådan konstatering er imidlertid ikke nødvendig for forordninger, da disse i henhold til EØF-traktatens artikel 189, stk. 2, fra deres ikrafttræden gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Umiddelbar anvendelighed i denne forstand betyder, som Domstolen har fremhævet i sin dom i sag 106/77, *Amministrazione delle finanze dello Stato* mod *SpA Simmenthal*, dom af 9. marts 1978, (Sml. 1978, s. 629), »at fællesskabsrettens regler skal udfolde deres virkninger fuldt

ud og *ensartet* i alle medlemsstater fra deres ikrafttræden og under *hele deres gyldighedsperiode*«. Som Domstolen har understreget i en fast praksis, er de umiddelbart anvendelige bestemmelser en kilde til rettigheder og forpligtelser for alle, som de vedrører, hvad enten det drejer sig om medlemsstater eller private. Af den direkte virkning, sammenholdt med princippet om fællesskabsrettens forrang, følger endvidere, at »enhver dommer inden for sin kompetence har pligt til at sikre fællesskabsrettens *fulde* virkning og at beskytte rettigheder, som denne tillægger private, idet han skal undlade at anvende en modstridende — selv nyere — bestemmelse i national lovgivning« (sag 106/77, *Simmenthal*). Heraf følger, at enhver bestemmelse i en national retsorden eller enhver lovgivnings-, forvaltnings- eller domspraksis, som fører til en afsvækkelse af fællesskabsrettens effektivitet, er uforenelig med de fællesskabsrettens natur iboende krav.

Af dette krav om fællesskabsrettens ensartede gyldighed følger med henblik på hovedsagen, at de afgifter, der er opkrævet for lidt under fejlagtig anvendelse af markedsordningen for landbrug, principielt kan opkræves efterfølgende, og at gennemførelsen af denne ret i princippet skal beskyttes af de nationale retter. Retterne i medlemsstaterne kan, som jeg allerede har vist i mine forslag til afgørelse i sagerne 68/79, *Hans Just I/S* mod *det danske ministerium for skatter og afgifter* og 61/79 (*Denkavit*) med hensyn til den dér nævnte praksis, kun beskytte disse krav i henhold til deres nationale retsordener, så længe fællesskabsretten ikke indeholder selvstændige bestemmelser. Ved anvendelsen af den nationale ret skal retterne i medlemsstaterne dog, som jeg ligeledes har vist i de nævnte forslag til afgørelse, iagttage de grænser, der er nævnt i sag 33/76, *Rewe-Zentralfinanz eG og Rewe-Zentral AG* mod *Landwirtschaftskammer für das Saarland*, dom af 16. december 1976, (Sml. 1976, s. 1989); gennemførelsen af de rettigheder, som udledes af fællesskabsretten, må altså ikke være organiseret mindre gunstigt end gennemførelsen af tilsvarende krav i henhold til national ret, og søgsmålet må ikke være gjort praktisk umuligt.

I modsætning til hvad sagsøgte i hovedsagen mener, er der efter min opfattelse heller ikke nogen anledning til med henblik på en løsning af det foreliggende tilfælde at udlede yderligere grænser af fællesskabsretten, selv når afgifter, som efter en korrekt fortolkning af markedsordningen for oksekød allerede skulle have været opkrævet tidligere, efterfølgende bliver opkrævet. Princippet om forordningers umiddelbare gyldighed, som er et elementært princip i fællesskabsretten, må ikke drages i tvivl af beskyttelsen af den berettigede forventning, når de erhvervsdrivendes interesser kan sikres på anden måde, som jeg straks vil påvise. Følgende betragtninger har ført mig til dette resultat:

Det afgørende spørgsmål ved anvendelse af det af fællesskabsretten anerkendte princip om beskyttelse af den berettigede forventning er, om der ved en eller anden foranstaltning truffet af Fællesskabets organer sker *uforudselige* ændringer

eller indgreb i de erhvervsdrivendes stilling, og om disses forventninger er »*berettigede*« forventninger og derfor beskyttelsesværdige. Domstolens afgørelse i *Frecassetti*-sagen var imidlertid, som vi har set, kun retskonstaterende, ikke retsskabende. Til forskel fra dommen i *Frecassetti*-sagen begrænsede Domstolen i sin dom i *Defrenne*-sagen ganske vist sin doms tidsmæssige virkning, fordi »da man ikke kender det samlede beløb, som lønningerne ville have andraget, [er] bydende retssikkerhedsbetragtninger med hensyn til samtlige de interesser, som gør sig gældende, offentlige såvel som private, principielt til hinder for nu at bestride de lønninger, som angår tidligere perioder«. Bortset fra den forskellige baggrund kan der imidlertid ikke af denne dom, som de sagsøgte i hovedsagen og den italienske regering forsøger, udledes et *generelt princip*, hvorefter en fortolkende doms tidsmæssige virkning af retssikkerhedsgrunde eller af hensyn til beskyttelse af den berettigede forventning også er begrænset, når dette ikke udtrykkeligt fastslås i dommen.

I *Frecassetti*-sagen tillagde Domstolen endvidere kun landbrugsordningerne et indhold, som efter almindelig erfaring kunne påregnes. I det foreliggende tilfælde kunne det imidlertid påregnes, at det for anvendelsen af afgiftsordningen afgørende tidspunkt som Domstolen allerede har gjort klar i sag 35/71, *Schleswig-Holsteinische landwirtschaftliche Hauptgenossenschaft* mod *Hauptzollamt Itzehoe*, dom af 15. december 1971, (Sml. 1971, s. 327, Recueil 1983) skal være det samme i alle medlemsstaterne for at udelukke fare for, at forskellige afgiftssatser anvendes på varer, som økonomisk er i samme situation på samme dato, og hvis indførsel på medlemsstaternes territorium har indbyrdes sammenlignelige virkninger på markedet for landbrugsprodukter.

Denne fortolkning bevirker, at den på dette punkt modstående italienske ret ikke måtte anvendes, og at den i henhold til denne ret foretagne opkrævning dermed også selv var retsstridig. Hvis der som følge deraf nu bliver rejst krav om efteropkrævning af differencen for de nationale retter, skal disse også prøve, om de kompetente myndigheders oprindelige opkrævning var fejlagtig, og om denne fejltagelse var kendelig for de afgiftspligtige, med andre ord, om efteropkrævningen af afgiften i det pågældende tilfælde er udelukket ved princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, som kendes i alle medlemsstaternes retsordener.

Efter min mening bør det også overlades de nationale retter at foretage den prøvelse i henhold til deres egen retsorden, allerede fordi de øvrige formelle og materielle betingelser for kravet, som jeg allerede har vist i mine forslag til afgørelser i sagerne 68/79 (*Just*) og 61/79 (*Denkavit*) på grund af fællesskabsrettens ufuldstændighed afhænger af national ret. Hvis den efterfølgende opkrævning altså allerede er udelukket af andre søgsmålsbetingelser eller frister, som ligeledes skal bedømmes efter national ret, er det ikke nødvendigt at henholde sig til princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Er dette ikke tilfældet, må de nationale

retter kunne henholde sig til princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, når opkrævningen af lavere afgifter f.eks. beror på oplysninger fra de kompetente myndigheder, på almindelige bestemmelser, hvis uanvendelighed *senere* har vist sig, eller på en fejl fra de kompetente myndigheders side, som ikke er kendelig for den godtroende privatperson.

På grundlag af disse betragtninger foreslår jeg, at de præjudicielle spørgsmål besvares således:

1. Fællesskabsrettens forordninger skal principielt anvendes af de nationale retter fra tidspunktet for deres ikrafttræden i den fortolkning, som Domstolen har givet dem i en senere dom, for så vidt Domstolen ikke selv udtrykkeligt har begrænset deres tidsmæssige virkning i denne dom, eller for så vidt sagen ikke på ny forelægges Domstolen til fortolkning.

2. Den nationale ret skal tillægge de berørte søgsmålskompetence til at gøre de rettigheder gældende, som følger af forordningen. Søgsmålskompetencen kan dog begrænses i national ret, især til beskyttelse af privatpersoners berettigede forventning.